

Palvelusetelin sääntökirjan palvelukohtainen osa

Omaishoidon tuen palvelu

1.1.2025

Sisällysluettelo

1. Omaishoidon tuen palvelu	1
2. Palvelutuottajan henkilöstön pätevyysvaatimukset	1
2.1. Rikostaustan selvittäminen.....	2
3. Omaishoidon tuen palvelusetelit.....	2
3.1. Omaishoidon lakisääteisen vapaan palveluseteli	2
3.2. Omaishoidon tuen harkinnanvarainen palveluseteli	4
4. Palvelukerran peruutus	4
5. Palvelusetelipalvelun liitteet	5

1. Omaishoidon tuen palvelu

Laki omaishoidon tuesta (937/2005) § 2 määrittelee omaishoidon tuen kokonaisuudeksi, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarpeenmukaisista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta sekä omaishoitoa tukevista palveluista. Omaishoidon tuesta laaditaan yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma. Siihen tulee liittää mm. tieto omaishoitoa tukevien sosiaalihuollon palvelujen määrästä ja sisällöstä. (Laki omaishoidon tuesta § 7).

Kymenlaakson hyvinvointialueella on käytössä omaishoidon tuen harkinnanvarainen palveluseteli sekä palveluseteli lakisääteisiin vapaisiin.

Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan sekä palvelusetelin sääntökirjan yleistä osaa, että omaishoidon tuen palvelukohtaista osaa.

2. Palveluntuottajan henkilöstön pätevyysvaatimukset

Palveluntuottajan tulee täyttää sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023) asetetut vaatimukset sekä noudattaa häntä koskevia viranomaismääräyksiä ja ohjeita. Palveluntuottajan tuottama palvelu tulee olla rekisteröity Soteri-rekisteriin.

Jos palveluntuottajalla on työsuhteessa enemmän kuin kolme työntekijää, tulee palvelujen vastuuhenkilöllä olla sosiaali- ja/tai terveysalan korkeakoulututkinto tai vastaava tutkinto, riittävä johtamistaito sekä vähintään kolmen vuoden työkokemus vastaavista tehtävistä. Vastuuhenkilön vaihtumisesta on tehtävä muutos PSOPiin.

Henkilöstöltä edellytetään voimassa olevien terveydenhuollon ammattihenkilöistä sekä sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettujen lakien ja asetusten mukaista pätevyyttä.

Pätevyysvaatimuksena on terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994 ja asetus terveydenhuollon ammattihenkilöistä 564/1994) mukaista oikeutta harjoittaa terveydenhoitajan tai sairaanhoitajan ammattia tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen mukaista oikeutta käyttää lähihoitajan, perushoitajan tai apuhoitajan nimitystä tai sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 817/2015 ja asetus sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 153/2016) mukaista esimerkiksi sosionomin, geronomin, lähihoitajan tai mainitun lain siirtymäsäännösten mukaista vastaavaa pätevyyttä.

Kun palveluntuottaja palkkaa terveyden- tai sosiaalihuollon ammattihenkilöstöä, sitoutuu hän tarkistamaan henkilön tiedot Valviran ylläpitämästä Terhikki- tai Suosikki-rekisteristä. Myös sijaisilla tulee olla riittävä sosiaali- ja/tai terveysalan koulutus.

Henkilökunnan osaamisen tulee olla asiakkaiden hoidon tarpeen edellyttämällä tasolla ja henkilöstöllä tulee olla riittävästi tietoa asiakasryhmän sairauksista ja niiden vaikutuksista toimintakykyyn sekä toimintakykyä ylläpitävistä työtavoista. Palveluntuottajan on huolehdittava henkilöstönsä ammattitaidon

säilymisestä ja kehittämisestä sekä riittävästä täydennyskoulutuksesta. Palveluntuottajan henkilöstö on velvollinen osallistumaan hyvinvointialueen osoittamiin koulutuksiin palveluntuottajan kustannuksin.

Ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköllä on Valviran myöntämä toimilupa tuottaa sosiaalihuoltolain § 21 mukaista ympärivuorokautista palveluasumista ja Kymenlaakson hyvinvointialue on hyväksynyt palveluntuottajan omaishoidon tuen palvelusetelituottajaksi. Ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelun sisällön vaatimukset on kirjattu ympärivuorokautisen palveluasumisen palvelukuvaukseen.

2.1. Rikostaustan selvittäminen

Alle 18-vuotiaille palvelua tarjoavien palveluntuottajien tulee tarkastaa lasten kanssa työskentelevien työntekijöidensä rikosrekisteriote ja selvittää soveltuvuus (504/2022).

Lisäksi palveluntuottajalla on lain (741/2023, 28 §) sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta perusteella velvollisuus tarkastaa työntekijöiden rikosrekisteriote iäkkäiden ja vammaisten (1.1.2025 alkaen) henkilöiden sosiaali- ja terveystaluuissa.

3. Omaishoidon tuen palvelusetelit

Omaishoidon tuessa on kahdenlaisia palveluseteleitä. Lakisääteisiin vapaisiin myönnetään palveluseteli joko ympärivuorokautiseen hoitojaksoon tai kotiin annettavaan palveluun. Harkinnanvarainen omaishoidon tuen palveluseteli on tarkoitettu omaishoitajan jaksamisen tukemiseen.

Hyvinvointialue päättää palvelusetelin käyttöönotosta, sen laajuudesta ja arvosta. Palveluseteli on määrähasidonnainen.

3.1. Omaishoidon lakisääteisen vapaan palveluseteli

Omaishoidon tuen toimeksiantosopimuksen perusteella toimiville omaishoitajille myönnetään vapaata kolme vuorokautta kuukaudessa. Tämän lisäksi hoitopalkkioluokka 3:ssa myönnetään vapaata yksi lisävuorokausi kuukaudessa.

Hyvinvointialue ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää vapaansa useampana alle vuorokauden pituisena jaksana. Hyvinvointialue voi järjestää omaishoitajalle säädettyä enemmän vapaapäiviä sekä alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita.

Hyvinvointialueen on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. Edellä tarkoitettujen vapaapäivien ja virkistysvapaan pitäminen eivät vähennä hoitopalkkion määrää. (Laki omaishoidon tuesta § 4).

Hoidettavan hoidon järjestämiseen hoitajan lakisääteisen vapaan aikana on käytössä palvelusetelivaihtoehdot:

- Ympärivuorokautinen hoito asumisyksikössä
- Saldosetelit kotiin annettavan hoidon järjestämiseksi

Palveluseteli on yksi vaihtoehto hoidettavan hoidon järjestämiseen lakisääteisten vapaiden ajalle. Palvelusetelivaihtoehto vahvistaa osaltaan omaishoitajan mahdollisuutta lakisääteisten vapaiden pitämiseen.

Palvelusetelissä "Ympäri vuorokautinen hoito asumisyksikössä" yksi seteli vastaa yhtä vuorokautta. Asiakkaalle myönnetään enintään kolme palveluseteliä kuukautta kohden. Asiakas hankkii palvelun palvelusetelituottajiksi hyväksytyiltä palveluntuottajilta.

Kymenlaakson hyvinvointialue maksaa palveluntuottajalle palvelusetelin hinnan (enintään enimmäishinnan) toteutuneiden hoitovuorokausien mukaisesti. Palveluntuottaja perii asiakkaalta hyvinvointialueen hallituksen määrittämän asiakasmaksun asiakkaan omavastuusuutena. Ympäri vuorokautinen hoito asumisyksikössä -omaishoidon palvelusetelin enimmäishinta on 120 €/vrk.

Saldoseteli kotiin annettavan hoidon järjestämiseksi tarkoittaa asiakkaalle myönnettävää euromäärää ns. saldoseteliä. Asiakas voi käyttää saldosetelin euromäärän omaishoitajan vapaan aikaisen hoidon järjestämiseksi ostamalla palvelun kotiin palvelusetelituottajaksi hyväksytyiltä palveluntuottajilta. Saldoseteli myönnetään asiakkaalle pääsääntöisesti kuukausittain, useammalle kuukaudelle kerrallaan. Ei kuitenkaan toistaiseksi voimassa olevana.

Kotiin annettavassa palvelussa saldosetelin sisältö on tunteja. Kymenlaakson hyvinvointialue maksaa palveluntuottajalle toteutuneiden tuntien mukaisesti, kuitenkin enintään saldosetelin arvon. Laskutus tapahtuu kuukausittain.

Saldoseteleitä on kahden arvoisia.

- Omaishoidon tuen lakisääteinen vapaa -saldoseteli kotiin annettavan hoidon järjestämiseksi on arvoltaan 360 €/kk.
- Omaishoidon tuen lakisääteinen vapaa, erityisen vaativa hoito (lapset) -saldoseteli on arvoltaan 2200 €/kk.

Omaishoidon tuen lakisääteinen vapaa, erityisen vaativa hoito (lapset) -saldoseteli on tarkoitettu omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisen hoidon järjestämiseksi alle 18-vuotiaalle asiakkaalle, jolla on virassa olevan sosiaalityöntekijän tekemä erityisentuen päätös. Hoidettavalla tulee olla erityisen hoidon ja hoivan tarve, minkä johdosta hänelle ei löydy sopivaa palvelua tai palvelupaikkaa kodin ulkopuolelta ja hänen palvelutarpeeseensa vastaaminen edellyttää usean eri palvelun yhteensovittamista. Setelin myöntäminen perustuu aina sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisen tekemään asiakkaan yksilölliseen arvioon. Omaishoidontuen palveluohjaaja myöntää palvelusetelin konsultoituun palveluesimiestä.

Omaishoitaja maksaa palvelun tuottajalle mahdolliset matkakorvaukset.

Kotiin annettavista palveluista ei peritä asiakkaan omavastuusuutta.

3.2. Omaishoidon tuen harkinnanvarainen palveluseteli

Omaishoidon tuen harkinnanvaraisella palvelusetelillä tuetaan omaishoitajan jaksamista hänen yksilölliset tarpeensa ja omaishoidon kokonaistilanne huomioiden. Omaishoidon tuen palvelusetelillä tuetaan palveluja omaishoidettavan kotiin. Näillä palveluilla korvataan omaishoitajan tekemää työtä, hänen huolehtiessaan omaishoidettavan henkilökohtaisista perustoiminnoista. Henkilökohtaisia perustoimintoja ovat esim. ruokailut, peseytymiset, pukeutumiset, henkilökohtainen hygienia, liikkuminen ja wc-asioinnit. Henkilökohtaisissa perustoiminnoissa avustamisen lisäksi huolenpito sisältää myös hoidettavan päivittäisten toimien valvontaa, ohjausta ja tukemista. Palveluun voi sisältyä myös hoidettavan auttamista kodin ulkopuolisissa toiminnoissa.

Palvelusetelin saamiseksi omaishoitajalla tulee olla voimassa oleva sopimus omaishoidon tuesta. Päätöksen palvelusetelin myöntämisestä tekee omaishoidon tuen palveluohjaaja. Päätös perustuu yksilölliseen harkintaan ja arvioon palvelusetelin tarpeesta omaishoitajan jaksamisen tukemiseksi. Palveluseteli myönnetään kertaluonteisesti tai enintään kahdeksi kuukaudeksi kerrallaan. Arvioinnissa otetaan huomioon lakisääteisten vapaiden käyttäminen, perhetilanne, sosiaalinen verkosto sekä hoidettavan hoidon ja huolenpidon määrä ja sitovuus.

Palveluseteli myönnetään seuraavissa tilanteissa:

- hoitajan terveydenhuoltoon liittyvän käynnin ajalle
- hoitajan asioinnin ajaksi
- tilapäisesti hoidettavan hoidossa avustamiseen (esim. hoidettavan hoitotoimissa ja ulkoiluttamisessa avustaminen)

Omaishoidon tuen harkinnanvarainen palveluseteli on kiinteähintainen ja sen arvo on 27 € / tunti. Omaishoitaja maksaa palvelun tuottajalle omavastuuosuuden palvelusetelin arvon ylittävältä osalta sekä mahdolliset matkakorvaukset.

4. Palvelukerran peruutus

Palveluntuottaja voi yksipuolisesti peruuttaa sovitun palvelukerran viimeistään seitsemän (7) päivää ennen palvelun tuottamiseen sovittua alkamisaikaa. Muissa tilanteissa palveluntuottaja tiedottaa palvelun toteuttamisen esteestä asiakkaalle heti, kun se on palveluntuottajan tiedossa, ja sopii korvaavasta avusta asiakkaan kanssa.

Asiakas voi peruuttaa ennalta sovitun palvelukerran ilman veloitusta ilmoittamalla palveluntuottajalle peruutuksesta viimeistään 24 tuntia ennen sovittua palvelukertaa. Asiakkaan tulee ilmoittaa yllättävästä tapahtumasta, kuten sairaalahoitoon joutumisesta, johtuvasta palvelukerran peruuntumisesta välittömästi tai heti, kun se on mahdollista.

Palvelun peruutukseksi ei katsota vähäisiä ja asiakkaan sekä palveluntuottajan yhdessä sopimia muutoksia palvelun toteuttamisen paikassa ja aikatauluissa.

Hyvinvointialue ei vastaa peruuntuneista palvelutapahtumista aiheutuvista kustannuksista.

5. Palvelusetelipalvelun liitteet

Palveluntuottaja liittää hakeutumisen yhteydessä PSOP-järjestelmään liiteasiakirjoja.

Yrityskohtaiset liiteasiakirjat ladataan PSOP-järjestelmään suoraan Luotettava kumppani -palvelusta, johon palveluntuottajan tulee liittyä.

Toimipaikkakohtaiset liiteasiakirjat palveluntuottaja laatii ja liittää järjestelmään.

Liiteasiakirjoja ovat:

Luotettava kumppani-palvelusta yrityskohtaiset liitteet:

Arvonlisäverovelvollisuus

Ennakkoperintärekisteri

Kaupparekisteriote

Tapaturmavakuutustodistus

Tyel-vakuutusote

Työehtosopimus

Työnantajarekisteri

Työterveyshuolto

Vastuuvakuutustodistus

Verovelkatodistus tai todistus verojen maksamisesta

Toimipaikkakohtaiset liitteet:

Soteri-rekisteriote (tai aiemmin saatu päätös rekisteröimisestä)

Henkilöstöluettelo (vakanssit, nimikkeet, koulutustiedot)

Omavalvontasuunnitelma

YEL-vakuutustodistus

Seloste henkilötietojen käsittelystä